

บทที่ 5

การอภิปรายผล

บทนี้เป็นบทสรุปการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย จังหวัดยะลา ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญของสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย จังหวัดยะลา สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์

1.1 จดลาคำดับความสำคัญคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย จังหวัดยะลา

1.2 เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย จังหวัดยะลา

1.3 เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย จังหวัดยะลา จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การปฏิบัติงาน และศาสนา

2. สมมติฐาน

2.1 ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ไม่แตกต่างกัน

2.3 ครูที่มีศาสนาต่างกัน มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ไม่แตกต่างกัน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในพื้นที่เสี่ยงภัย จังหวัดยะลา ได้มาโดยวิธีสุ่มแบบบังขึ้น โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามวิธีของฮามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 153 คน

3.2 การสร้างแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาจากเอกสารตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และขอคำแนะนำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ตามความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย จำนวน 64 ข้อ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอหนังสือนำเสนอแบบสอบถามจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถึงผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดยะลา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จึงได้แบบสอบถามคืนร้อยละ 100

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ แบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็น

ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรม ด้านความเป็นผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ ความสามารถ ด้านการปฏิบัติงาน วิเคราะห์โดยหาค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความ เบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายชื่อและรายด้าน ส่วนข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 3 ผู้วิจัยประมวลข้อมูลเป็นรายด้าน โดยสรุปเป็นข้อ ๆ แล้วจัดอันดับ ความสำคัญตามค่าความถี่

4. ผลการวิจัยโดยสรุป

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย จังหวัดยะลา ปรากฏผลดังนี้

4.1 รายละเอียดเกี่ยวกับสภาพในด้านต่าง ๆ ของครูผู้สอนโรงเรียน ประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย จังหวัดยะลามีดังนี้

4.1.1 เพศ ปรากฏว่า ครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่ เสี่ยงภัยส่วนมากเป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 58.8 และเป็นเพศชายคิดเป็น ร้อยละ 41.2

4.1.2 ประสบการณ์การปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดยะลาปรากฏว่า ครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย จังหวัดยะลา ส่วนมากมี ประสบการณ์การปฏิบัติงาน ในพื้นที่จังหวัดยะลา 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 50.3 และกลุ่มที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.8 ส่วนกลุ่ม ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงาน 5-10 ปี มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.9

4.1.3 ศาสนา ครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย ส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 73.9 และนับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 26.1

4.2 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา ในพื้นที่เสี่ยงภัย จังหวัดยะลา ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า คุณลักษณะที่ พึงประสงค์เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

- 4.2.1 ด้านคุณธรรม
- 4.2.2 ด้านความเป็นผู้นำ
- 4.2.3 ด้านการปฏิบัติงาน
- 4.2.4 ด้านความรู้ความสามารถ
- 4.2.5 ด้านมนุษยสัมพันธ์
- 4.2.6 ด้านส่วนตัวและครอบครัว
- 4.2.7 ด้านบุคลิกภาพ

4.3 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะย่อยที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย จังหวัดยะลา ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผลเป็นดังนี้

4.3.1 ด้านคุณธรรม พบว่า ประกอบด้วยคุณลักษณะย่อยตามลำดับความสำคัญ ดังต่อไปนี้ (รวมคุณลักษณะที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดด้วย)

4.3.1.1 มีความเสียสละ ถือประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

4.3.1.2 มีความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติงาน

4.3.1.3 มีความยุติธรรม และให้ความเสมอภาคแก่

ผู้ร่วมงาน

4.3.1.4 มีพรหมวิหารสี่ คือ เมตตา กรุณา มุทิตา

อุเบกขา

4.3.1.5 เป็นที่พึ่งของผู้อื่นได้เมื่อมีวิกฤตการณ์ ประพฤติตน

เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน

4.3.1.6 เป็นคนที่มีมองโลกในแง่ดี

4.3.1.7 เข้าใจและศรัทธาในศาสนาที่ตนนับถือ และนำ

หลักธรรมมาใช้ในชีวิตประจำวัน

4.3.1.8 รักษาศีล 5 อย่างสม่ำเสมอ

4.3.1.9 สอนรับสภาพด้วยเหตุผล ไม่ว่าจะมีความผิดหรือ

ความถูกต้อง

4.3.1.10 รู้คุณค่า ชื่นชมและรักษาศิลปวัฒนธรรมและ
ขนบธรรมเนียมประเพณีของคนไทย

4.3.1.11 มีอิทธิบาท 4

4.3.1.12 ปฏิบัติตามวัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่น
ที่ปฏิบัติงานอยู่ได้อย่างเหมาะสม

4.3.2 ด้านความเป็นผู้นำ พบว่า ประกอบด้วยคุณลักษณะย่อยตาม
ลำดับความสำคัญ ดังต่อไปนี้ (รวมคุณลักษณะที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดด้วย)

4.3.2.1 มีจิตใจกว้างขวางสนับสนุนความก้าวหน้าของ
ผู้ใต้บังคับบัญชา

4.3.2.2 มีความกล้าในการตัดสินใจ

4.3.2.3 มีความกล้าในการแสดงความคิดเห็นของตนต่อ

หน้าผู้อื่น

4.3.2.4 สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี

4.3.2.5 รู้จักใช้ปฏิภาณไหวพริบในการแก้ไขสถานการณ์

4.3.2.6 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

4.3.2.7 มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

4.3.2.8 มีความสามารถในการจูงใจผู้อื่น

4.3.2.9 ดิษฐ์ผู้ใต้บังคับบัญชาเหมาะสมกับสถานที่และโอกาส

4.3.2.10 เป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นผู้นำ

4.3.2.11 มีอิสระในการคิด แต่พร้อมที่จะรับฟัง

ความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล

4.3.2.12 กล้าตัดสินใจสั่งการโดยอาศัยข้อมูลมากกว่า

ความรู้สึก

4.3.2.13 มีขั้นตอนต่อคำวิจารณ์

4.3.2.14 อารมณ์มั่นคง หนักแน่น ไม่หุนหัน

4.3.2.15 ลงมือปฏิบัติงานด้วยตนเอง เพื่อเป็น

แบบอย่างแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

หมู่เหล่า

4.3.2.16 ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลและ

4.3.2.17 ให้คำแนะนำแก่ชุมชนในเรื่องต่าง ๆ ได้

4.3.2.18 ไม่ปล่อยให้ทุกปัญหาผ่านไปโดยไม่มีแก้ไข

4.3.2.19 มีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่าผู้นำในพื้นที่ปกติ

4.3.3 ด้านการปฏิบัติงาน พบว่า ประกอบด้วยคุณลักษณะย่อยตามลำดับความสำคัญ ดังต่อไปนี้ (รวมคุณลักษณะที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดด้วย)

4.3.3.1 ความตั้งใจจริงในการปฏิบัติงานในหน้าที่

4.3.3.2 เป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน

4.3.3.3 อุทิศเวลาให้แก่งานในหน้าที่

4.3.3.4 เป็นผู้ที่มีระเบียบวินัยในตนเอง

4.3.3.5 เป็นที่เชื่อถือศรัทธาของผู้อื่น

4.3.3.6 เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมใน

การบริหารงาน

4.3.3.7 มีความสามารถในการจัดการ

4.3.3.8 นำความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ มาใช้ใน

การปฏิบัติงาน

4.3.3.9 ปฏิบัติงานอย่างมีแบบแผน เป็นขั้นตอน

4.3.3.10 พยายามใช้เวลาอยู่ในโรงเรียนให้มาก

4.3.3.11 ปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง

ทางสังคมสิ่งแวดล้อมและวิทยาการใหม่

4.3.3.12 รู้จักเป็นผู้ให้ ผู้รับ ผู้นำและผู้ตามที่ดี

4.3.3.13 ศรัทธาต่ออาชีพครู

4.3.3.14 ให้ข่าวสารแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างชัดเจน

4.3.3.15 มีรูปแบบการปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับท้องถิ่น

4.3.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ประกอบด้วยคุณลักษณะย่อยตามลำดับความสำคัญ ดังต่อไปนี้ (รวมคุณลักษณะที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดด้วย)

- 4.3.4.1 ให้เกียรติและเคารพสิทธิของผู้ร่วมงาน
- 4.3.4.2 ใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 4.3.4.3 ยกย่องผู้กระทำดี
- 4.3.4.4 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น
- 4.3.4.5 ปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานด้วยไมตรีจิต
- 4.3.4.6 มีความสามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น

ได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม

- 4.3.4.7 เป็นผู้ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นเสมอต้นเสมอปลาย
- 4.3.4.8 มีอารมณ์แจ่มใส
- 4.3.4.9 สร้างความสัมพันธ์ ความเข้าใจอันดี ความ

เป็นกันเองกับประชาชนในพื้นที่ได้ทุกระดับ

- 4.3.4.10 สนใจผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างทั่วถึง ทั้งใน

เวลางานและนอกเวลางาน

- 4.3.4.11 เป็นผู้ที่สำรวจความบกพร่องของตนเองอยู่เสมอ
- 4.3.4.12 มีความรู้ภาษาท้องถิ่น สื่อความเข้าใจกันได้
- 4.3.4.13 รักเพื่อนร่วมงานเหมือนพี่น้อง รักชาวบ้านเหมือน

ญาติสนิท

4.3.5 ด้านความรู้ความสามารถ พบว่า ประกอบด้วยคุณลักษณะย่อยตามลำดับความสำคัญ ดังต่อไปนี้ (รวมคุณลักษณะที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดด้วย)

- 4.3.5.1 เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน
- 4.3.5.2 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายการจัดการ

การศึกษาในระดับประถมศึกษา

- 4.3.5.3 มีความรู้ความสามารถในการวางแผน

- 4.3.5.4 มีเทคนิควิธีการในการบริหารที่เหมาะสม
- 4.3.5.5 กระจายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างเหมาะสม
- 4.3.5.6 สามารถครองตน ครองคน และครองงาน
- 4.3.5.7 สามารถประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองอย่างมีหลักเกณฑ์ และปรับปรุง การปฏิบัติงานของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ
- 4.3.5.8 ใช้จิตวิทยาในการบริหาร
- 4.3.5.9 มีความรู้ทั่วไปดี
- 4.3.5.10 มีประสบการณ์ทางการบริหารสูง
- 4.3.5.11 สามารถบริหารหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 4.3.5.12 มีความรู้ความสามารถ ทั้งในด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติจริง สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดี
- 4.3.5.13 เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถไปปฏิบัติเพื่อเกิดประโยชน์กับตนเอง ครอบครัวและสังคม
- 4.3.5.14 เน้นงานด้านวิชาการ
- 4.3.5.15 มีความรู้เรื่องระเบียบวินัย และกฎหมายอย่างแม่นยำ
- 4.3.5.16 มีความรู้ความสามารถด้านการสอนพอสมควร
- 4.3.6 ด้านส่วนตัวและครอบครัว พบว่า ประกอบด้วยคุณลักษณะย่อยตามลำดับความสำคัญ ดังต่อไปนี้ (รวมคุณลักษณะที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดด้วย)
- 4.3.6.1 มีความประพฤติดี
- 4.3.6.2 สามารถแยกเรื่องส่วนตัวและเรื่องงานออกจากกันได้
- 4.3.6.3 เป็นคนที่ทันเหตุการณ์
- 4.3.6.4 รับผิดชอบต่อตนเองและครอบครัว
- 4.3.6.5 มีสุขภาพจิตและสุขภาพกายที่ดี

- 4.3.6.6 แสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
- 4.3.6.7 ความเป็นอยู่เรียบง่าย
- 4.3.6.8 มีชีวิตครอบครัวราบรื่น
- 4.3.6.9 มีฐานะทางการเงินมั่นคง
- 4.3.6.10 เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและ

สังคมในด้านการครองเรือน

- 4.3.6.11 มีความรู้และทักษะในการใช้จ่ายและออมทรัพย์
- 4.3.6.12 สำนึกในหน้าที่และสิทธิของตน
- 4.3.6.13 เห็นความสำคัญของสังคมและครอบครัว

4.3.7 ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ประกอบด้วยคุณลักษณะย่อยตามลำดับความสำคัญ ดังต่อไปนี้ (รวมคุณลักษณะที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดด้วย)

- 4.3.7.1 รู้จักใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา
- 4.3.7.2 มีความเชื่อมั่นในตนเอง
- 4.3.7.3 เป็นคนตรงต่อเวลา
- 4.3.7.4 มีความกระตือรือร้น
- 4.3.7.5 มีความอดทน อดกลั้น มีจิตใจที่เข้มแข็ง
- 4.3.7.6 มีความกระฉับกระเฉงคล่องแคล่วว่องไว
- 4.3.7.7 การแต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ
- 4.3.7.8 มีความสุขุมเยือกเย็น
- 4.3.7.9 มีกิริยาท่าทางเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่
- 4.3.7.10 การแต่งกายสะอาดเรียบร้อย
- 4.3.7.11 สุภาพอ่อนน้อมกับคนทั่วไป
- 4.3.7.12 พูดจาไพเราะ ถ้อยคำสุภาพน่าฟัง
- 4.3.7.13 บุคลิกลักษณะเป็นแบบอย่างที่ดีแก่คนทั่วไปได้
- 4.3.7.14 พัฒนาบุคลิกภาพของตนเองอยู่เสมอ
- 4.3.7.15 มีความฉลาดที่จะเสริมสร้างบุคลิกที่น่าเชื่อถือศรัทธา

4.3.7.16 พุดจาตรงไปตรงมา

4.3.7.17 ไม่หลงตำแหน่ง

4.3.7.18 ปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพตามความต้องการของ

ท้องถิ่น

4.4 ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย ด้านคุณธรรม ด้านความเป็นผู้นำ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านความรู้ความสามารถ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านส่วนตัวและครอบครัว และด้านบุคลิกภาพ ไม่แตกต่างกัน

4.5 ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดยะลาต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย ด้านคุณธรรม ด้านความเป็นผู้นำ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านความรู้ความสามารถ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านส่วนตัวและครอบครัว และด้านบุคลิกภาพ ไม่แตกต่างกัน

4.6 ครูผู้สอนที่นับถือศาสนาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย ด้านคุณธรรม ด้านความเป็นผู้นำ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านความรู้ความสามารถ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านส่วนตัวและครอบครัว และด้านบุคลิกภาพ ไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย จังหวัดยะลา มีประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการวิจัย พบว่า ลำดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย จังหวัดยะลา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สุ่มลำดับแรก คือ ด้านคุณธรรม ด้านความเป็นผู้นำ และด้านการปฏิบัติงาน ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 จากที่พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่
 เชียงรายจังหวัดยะลา ด้านคุณธรรมเป็นคุณลักษณะสำคัญลำดับที่หนึ่งนั้น สอดคล้อง
 กับผลการวิจัยของ ลีลา สุวรรณมิตร (2533 : 1137) ที่ศึกษาคุณลักษณะ
 ที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาล ตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียน
 อนุบาลของรัฐ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนันต์ มาสวัสดิ์ (2518 :
 42) ที่ศึกษา เรื่องคุณลักษณะของครูใหญ่ที่พึงปรารถนาตามทัศนะของครูโรงเรียน
 ประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สนิท เสวตวงศ์สกุล
 (2532 : 25) วิจัยเรื่องการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
 สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่ส่งผลต่อการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนในจังหวัดพัทลุง ที่เป็น
 เช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า การอยู่ร่วมกันในทุกสังคมจะเกิดความเป็นระเบียบ
 เรียบร้อยและสงบสุขได้นั้น นอกจากจะต้องมีระเบียบ กฎหมาย และประเพณี
 เป็นกรอบในการปฏิบัติแล้ว สมาชิกในสังคมยังต้องมีคุณธรรมอีกด้วย ทั้งนี้เพราะ
 คุณธรรมเป็นเครื่องหมายที่บ่งชี้จิตใจของบุคคลให้ประพฤติ ปฏิบัติ ในทางที่ถูก
 ที่ควร และเป็นเครื่องช่วยส่งเสริมให้บุคคลนั้นเป็นที่ยอมรับนับถือและยกย่องของ
 คนทั่วไป ด้วยคุณลักษณะดังกล่าว คุณธรรมจึงมีความสำคัญ และจำเป็นต่อ
 ผู้บริหารโรงเรียนเป็นอย่างยิ่ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,
 2528 : 73) ผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณธรรมสามารถที่จะครองตน ครองคน
 ครองงาน และเป็นที่เคารพนับถือของผู้ใต้บังคับบัญชา เสริมสร้างให้ผู้ใต้บังคับ
 บัญชาเกิดขวัญ กำลังใจ รู้สึกมั่นคงในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การดำเนินกิจกรรม
 ภายในโรงเรียนมีประสิทธิภาพสูงสุด

1.2 จากที่พบว่า คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน
 ประถมศึกษา ในพื้นที่เชียงราย จังหวัดยะลา เป็นคุณลักษณะที่มีความสำคัญ
 เป็นลำดับที่สองนั้น อาจเป็นเพราะว่า ความเป็นผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่ง
 ในการบริหาร เพราะผู้นำเปรียบเสมือนดวงประทีปของหน่วยงาน เป็นศูนย์รวม
 พลังของกลุ่มในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนให้บรรลุผลตาม
 เป้าหมาย ความสามารถและทักษะการเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน จึงมี

ความสัมพันธ์และใกล้เคียงกับคุณภาพของโรงเรียนเสมอ นอกจากนั้น ความเห็น
 ผู้นำยังสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานสำหรับ ผู้ใต้บังคับบัญชาอีกด้วย
 ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของลีลา สุวรรณมิตร (2533 : 133)
 ที่ศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาล ตามความคิดเห็น
 ของครูผู้สอนในโรงเรียนอนุบาลของรัฐ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ
 ประถม แสงสว่าง (2524 : 7-8) ที่ศึกษาคุณลักษณะของนักบริหารที่คนไทย
 พึงประสงค์ แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภา บุญรัตน์ (2535 : 84)
 ที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนการศึกษาพิเศษ

1.3 จากที่พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่
 เชียงราย จังหวัดยะลา ด้านการปฏิบัติงานเป็นคุณลักษณะที่สำคัญลำดับที่สามนั้น
 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลีลา สุวรรณมิตร (2533 : 133) ที่ศึกษา
 คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาล ตามทัศนะของครูผู้สอนใน
 โรงเรียนอนุบาลของรัฐ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภา บุญรัตน์
 (2535 : 84) ที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน
 การศึกษาพิเศษ แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สนิท เศวดวงศ์สกุล
 (2532 : 88) ที่ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
 กรมสามัญศึกษา ที่ส่งผลต่อ การศึกษา เพื่อพัฒนาชุมชนในจังหวัดพัทลุง การที่
 ครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่ เชียงราย จังหวัดยะลา มีความคิดเห็นว่า
 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่ เชียงราย
 จังหวัดยะลา ด้านการปฏิบัติงานมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 3 น่าจะเป็นเพราะว่า
 คุณลักษณะด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่ เชียงราย
 จังหวัดยะลา เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง ที่สามารถบริหารงานภายในโรงเรียน
 ประสพผลสำเร็จสูงสุด และส่งผลให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความรู้รักในชมและศรัทธา
 ในตัวผู้บริหารมากยิ่งขึ้น

2. จากผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน
 ประถมศึกษาในพื้นที่ เชียงราย จังหวัดยะลา ประกอบด้วยคุณลักษณะที่พึงประสงค์
 ด้านคุณธรรม ด้านความเป็นผู้นำ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้

ความสามารถ ด้านส่วนตัวและครอบครัว และด้านบุคลิกภาพ ตามอันดับความสำคัญ ดังนี้

2.1 ด้านคุณธรรม ประกอบด้วยคุณลักษณะย่อย 13 ด้าน ตามลำดับความสำคัญ ดังต่อไปนี้

2.1.1 มีความเสียสละ ถือประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

2.1.2 มีความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติงาน

2.1.3 มีความสุติธรรม และให้ความเสมอภาคแก่ผู้ร่วมงาน

2.1.4 มีพรหมวิหารสี่ คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา

2.1.5 เป็นที่พึ่งของผู้อื่นได้เมื่อมีวิกฤตการณ์ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน

2.1.6 เป็นคนที่มีมองโลกในแง่ดี

2.1.7 เข้าใจและศรัทธาในศาสนาที่ตนนับถือ และนำหลักธรรมมาใช้ในชีวิตประจำวัน

2.1.8 รักษาศีล 5 อย่างสม่ำเสมอ

2.1.9 สอมรับสภาพด้วยเหตุผล ไม่ว่าเป็นความผิดหรือความถูกต้อง

2.1.10 มีจิตใจโอบอ้อมอารี ต่อผู้ร่วมงานและชุมชน

2.1.11 รู้คุณค่า ชื่นชมและรักษาศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียม

ประเพณีของคนไทย

2.1.12 มีอิทธิบาท 4

2.1.13 ปฏิบัติตามวัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่นที่ปฏิบัติงาน

อยู่ได้อย่างเหมาะสม

2.2 ด้านความเป็นผู้นำ ประกอบด้วยคุณลักษณะย่อย 19 ด้าน ตามลำดับความสำคัญ ดังต่อไปนี้

2.2.1 มีความเสียสละ ถือประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

- 2.2.2 มีความกล้าในการตัดสินใจ
- 2.2.3 มีความกล้าในการแสดงความคิดเห็นของตนต่อหน้าผู้อื่น
- 2.2.4 สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี
- 2.2.5 รู้จักใช้ปฏิภาณไหวพริบในการแก้ไขสถานการณ์
- 2.2.6 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 2.2.7 มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- 2.2.8 มีความสามารถในการจูงใจผู้อื่น
- 2.2.9 ดิษฏมุนีได้บังคับบัญชาเหมาะสมกับสถานที่และโอกาส
- 2.2.10 เป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นผู้นำ
- 2.2.11 มีอิสระในการคิด แต่พร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

อย่างไร้เหตุผล

- 2.2.12 กล้าตัดสินใจสั่งการโดยอาศัยข้อมูลมากกว่าความรู้สึก
- 2.2.13 มีขั้นตอนกรรมต่อคำวิจารณ์
- 2.2.14 อารมณ์มั่นคง หนักแน่น ไม่หุนเหิน
- 2.2.15 ลงมือปฏิบัติงานด้วยตนเอง เพื่อเป็นแบบอย่างแก่ผู้ใต้

บังคับบัญชา

- 2.2.16 สวมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลและหมู่เหล่า
- 2.2.17 ให้ความสำคัญแก่ชุมชนในเรื่องต่าง ๆ ได้
- 2.2.18 ไม่ปล่อยให้ทุกปัญหาผ่านไปโดยไม่แก้ไข
- 2.2.19 มีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่าผู้นำในพื้นที่ปกติ

2.3 ด้านการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยคุณลักษณะย่อย 15 ด้าน ตามลำดับ
ความสำคัญ ดังต่อไปนี้

- 2.3.1 ความตั้งใจจริงในการปฏิบัติงานในหน้าที่
- 2.3.2 เป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน
- 2.3.3 ทุ่มเทเวลาให้แก่งานในหน้าที่
- 2.3.4 เป็นผู้ที่มิระเบียดวินัยในตนเอง

- 2.3.5 เป็นที่เชื่อถือศรัทธาของผู้อื่น
- 2.3.6 เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการบริหารงาน
- 2.3.7 มีความสามารถในการจัดการ
- 2.3.8 นำความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน
- 2.3.9 ปฏิบัติงานอย่างมีแบบแผน เป็นขั้นตอน
- 2.3.10 พยายามใช้เวลาอยู่ในโรงเรียนให้มาก
- 2.3.11 ปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

สิ่งแวดล้อมและวิทยาการใหม่

- 2.3.12 รู้จักเป็นผู้ให้ ผู้รับ ผู้นำและผู้ตามที่ดี
- 2.3.13 ศรัทธาต่ออาชีพครู
- 2.3.14 ให้ข่าวสารแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างชัดเจน
- 2.3.15 มีรูปแบบการปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับท้องถิ่น

2.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ประกอบด้วยคุณลักษณะย่อย 13 ด้าน ตามลำดับ ความสำคัญ ดังต่อไปนี้

- 2.4.1 ให้เกียรติและเคารพสิทธิของผู้อื่น
- 2.4.2 ใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 2.4.3 ยกย่องผู้กระทำดี
- 2.4.4 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น
- 2.4.5 ปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานด้วยไมตรีจิต
- 2.4.6 มีความสามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างรวดเร็ว

และเหมาะสม

- 2.4.7 เป็นผู้ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นเสมอต้นเสมอปลาย
- 2.4.8 มีอารมณ์แจ่มใส
- 2.4.9 สร้างความสัมพันธ์ ความเข้าใจอันดี ความเป็นกันเอง

กับประชาชนในพื้นที่ได้ทุกระดับ

- 2.4.10 สนใจผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างทั่วถึง ทั้งในเวลางานและ

นอกเวลางาน

- 2.4.11 เป็นผู้ที่สามารถความบกพร่องของตนเองอยู่เสมอ
- 2.4.12 มีความรู้ภาษาท้องถิ่น สื่อความเข้าใจกันได้
- 2.4.13 รักเพื่อนร่วมงานเหมือนพี่น้อง รักชาวบ้านเหมือนญาติสนิท
- 2.5 ด้านความรู้ความสามารถ ประกอบด้วยคุณลักษณะย่อย 16 ด้านตามลำดับความสำคัญ ดังต่อไปนี้
- 2.5.1 เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน
- 2.5.2 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา
- 2.5.3 มีความรู้ความสามารถในการวางแผน
- 2.5.4 มีเทคนิควิธีการในการบริหารที่เหมาะสม
- 2.5.5 กระจายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างเหมาะสม
- 2.5.6 สามารถครองตน ครองคน และครองงาน
- 2.5.7 สามารถประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองอย่างมีหลักเกณฑ์ และปรับปรุง การปฏิบัติงานของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2.5.8 ใช้จิตวิทยาในการบริหาร
- 2.5.9 มีความรู้ทั่วไปดี
- 2.5.10 มีประสบการณ์ทางการบริหารสูง
- 2.5.11 สามารถบริหารหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2.5.12 มีความรู้ความสามารถ ทั้งในด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติจริงสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดี
- 2.5.13 เป็นผู้ที่น่าความรู้ความสามารถไปปฏิบัติเพื่อเกิดประโยชน์กับตนเอง ครอบครัวและสังคม
- 2.5.14 เน้นงานด้านวิชาการ
- 2.5.15 มีความรู้เรื่องระเบียบวินัย และกฎหมายอย่างแม่นยำ
- 2.5.16 มีความรู้ความสามารถด้านการสอนพอสมควร

2.6 ด้านส่วนตัวและครอบครัว ประกอบด้วยคุณลักษณะย่อย 13 ด้าน ตามลำดับความสำคัญ ดังต่อไปนี้

- 2.6.1 มีความประพฤติดี
- 2.6.2 สามารถแยกเรื่องส่วนตัวและเรื่องงานออกจากกันได้
- 2.6.3 เป็นคนที่ทันเหตุการณ์
- 2.6.4 รับผิดชอบต่อตนเองและครอบครัว
- 2.6.5 มีสุขภาพจิตและสุขภาพกายที่ดี
- 2.6.6 แสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
- 2.6.7 ความเป็นอยู่เรียบง่าย
- 2.6.8 มีชีวิตครอบครัวราบรื่น
- 2.6.9 มีฐานะทางการเงินมั่นคง
- 2.6.10 เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและสังคมในด้านการครองเรือน

การครองเรือน

- 2.6.11 มีความรู้และทักษะในการใช้จ่ายและออมทรัพย์
- 2.6.12 สำนึกในหน้าที่และสิทธิของตน
- 2.6.13 เห็นความสำคัญของสังคมและครอบครัว

2.7 ด้านบุคลิกภาพ ประกอบด้วยคุณลักษณะย่อย 18 ด้าน ตามลำดับความสำคัญ ดังต่อไปนี้

- 2.7.1 รู้จักใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา
- 2.7.2 มีความเชื่อมั่นในตนเอง
- 2.7.3 เป็นคนตรงต่อเวลา
- 2.7.4 มีความกระตือรือร้น
- 2.7.5 มีความอดทน อดกลั้น มีจิตใจที่เข้มแข็ง
- 2.7.6 มีความกระฉับกระเฉงคล่องแคล่วว่องไว
- 2.7.7 การแต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ
- 2.7.8 มีความสุขุมเยือกเย็น

- 2.7.9 มีกิริยาท่าทางเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่
- 2.7.10 การแต่งกายสะอาดเรียบร้อย
- 2.7.11 สุภาพอ่อนน้อมกับคนทั่วไป
- 2.7.12 พุดจาไพเราะะ ถ้อยคำสุภาพน่าฟัง
- 2.7.13 บุคลิกลักษณะเป็นแบบอย่างที่ดีแก่คนทั่วไปได้
- 2.7.14 พัฒนาบุคลิกภาพของตนเองอยู่เสมอ
- 2.7.15 มีความฉลาดที่จะเสริมสร้างบุคลิกที่น่าเชื่อถือศรัทธา
- 2.7.16 พุดจาตรงไปตรงมา
- 2.7.17 ไม่หลงตำแหน่ง
- 2.7.18 ปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพตามความต้องการของท้องถิ่น

ตามที่ครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย จังหวัดยะลา มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในพื้นที่เสี่ยงภัย จะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะดังกล่าว และแต่ละด้านอยู่ในระดับมากนั้น อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย อยู่ในพื้นที่ของเขตการศึกษา 2 ซึ่งมีลักษณะพิเศษแตกต่างจากโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ส่วนอื่น ๆ ของประเทศ ได้แก่ ลักษณะพิเศษที่เกี่ยวกับการศึกษา คือ นักเรียนพูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง เรียนวิชาศาสนาอิสลาม ในโรงเรียนประถมศึกษา พร้อมทั้งเวลาตอนเย็นและวันหยุดสุดสัปดาห์ก็ต้องเรียนวิชาศาสนาอิสลามตามมัสยิดและศาสนสถานต่าง ๆ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลายกิจกรรมมักจะผูกกับความเชื่อและหลักศาสนาอิสลาม ส่วนลักษณะของขบวนการก่อการร้าย คือ การเรียกค่าคุ้มครองจากครูสร้างปัญหาให้กับครูโดยการข่มขู่ จับเป็นตัวประกัน หรือ ทำร้ายเป็นประจำ ลักษณะดังกล่าวเป็นสาเหตุที่ครูต้องทำงานหลายด้านด้วยความเสียสละ อดทน และล่อแหลมต่ออันตราย ครูจึงขาดความมั่นใจในเรื่องสวัสดิภาพของชีวิตและทรัพย์สิน การทำงานจึงตกอยู่ในท่ามกลางความหวาดระแวงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องปกป้องคุ้มครอง สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครู เพื่อให้ครูปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัย ของ

ลีลา สุวรรณมิตร (2523 : 171) ที่ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาล ตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียนอนุบาลของรัฐ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภา บุญรัตน์ (2535 : 106) ที่ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนการศึกษาพิเศษ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สนิท เสวตวงศ์สกุล (2532:121) ที่ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาที่ส่งผลต่อการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน ในจังหวัดพัทลุง

3. จากที่พบว่า ครูที่เป็นเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย จังหวัดยะลา ด้านคุณธรรม ด้านความเป็นผู้นำ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านส่วนตัวและครอบครัว และด้านบุคลิกภาพ ไม่แตกต่างกันนั้น ยังไม่มีการวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่องนี้โดยตรง แต่จากผลการวิจัยของ สนิท เสวตวงศ์สกุล (2532 : 111) ที่พบว่า ครูที่เป็นเพศชาย และเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาที่ส่งผลต่อการศึกษา เพื่อพัฒนาชุมชนในจังหวัดพัทลุง ไม่แตกต่างกัน และผลการวิจัยของอนันต์ มาสวัสดิ์ (2518 : 43-44) ที่ศึกษาคุณลักษณะของครูใหญ่ที่พึงปรารถนาตามทัศนะของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ครูที่เป็นเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงปรารถนาของครูใหญ่ ไม่แตกต่างกัน แต่ผลการวิจัยของ ลีลา สุวรรณมิตร (2533 : 141) พบว่า ครูที่เป็นเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลของรัฐ แตกต่างกันนั้น พอจะอธิบายได้ว่า สาเหตุที่ส่งผลให้ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย จังหวัดยะลา ไม่แตกต่างกัน น่าจะเป็นเพราะว่า ธรรมชาติของมนุษย์ไม่ว่าจะแตกต่างกันด้วยวัยวุฒิ คุณวุฒิ และเพศก็ตาม แต่ก็มีความรู้สึกที่เหมือนกัน คือ ต้องการให้ผู้นำ หรือผู้บริหารของตนเป็นคนดี ที่ประกอบด้วยคุณลักษณะด้านคุณธรรม ด้านความเป็นผู้นำ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านความรู้ความสามารถ ด้าน

มนุษยสัมพันธ์ ด้านส่วนตัวและครอบครัว และด้านบุคลิกภาพ ประกอบกับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในพื้นที่เสี่ยงภัย จังหวัดยะลา เป็นเพศชายทั้งหมด ดังนั้น ครูที่เป็นเพศชายและเพศหญิงต่างก็แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารที่เป็นชาย นอกจากนี้ ครูโรงเรียนประถมศึกษา ในพื้นที่เสี่ยงภัย จังหวัดยะลา ต้องปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ล่อแหลมต่ออันตราย มีความวิตกกังวลมาก หวาดกลัวต่อเหตุการณ์เลวร้ายที่เกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ จึงขาดความมั่นใจในเรื่องความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินตลอดเวลา ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียน ครูทุกคนจึงต้องการผู้บริหารที่เป็นเพื่อนคู่คิด เป็นที่พึ่ง และเป็นผู้นำที่สามารถแก้ไขสถานการณ์ที่เลวร้ายได้ จากประเด็นดังกล่าว น่าจะส่งผลให้ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในพื้นที่เสี่ยงภัย จังหวัดยะลาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสงวน สุทธิเลิศอรุณ (2524 : 118-119) ที่กล่าวไว้ว่า ความคิดเห็นของบุคคล ขึ้นอยู่กับลักษณะของสิ่งแวดล้อมที่บุคคลได้รับ หากมีสิ่งแวดล้อมที่คล้ายกัน ก็จะมีผลทำให้บุคคลสามารถปรับตัวเข้าหากัน และมีความคิดเห็นคล้ายกันหรือเหมือนกัน

4. จากที่พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดยะลา ต่ำกว่า 5 ปี ระหว่าง 5-10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในพื้นที่เสี่ยงภัย จังหวัดยะลา ไม่แตกต่างกันนั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนันต์ มาสวัสดิ์ (2518 : 43-44) ที่พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่ำกว่า 10 ปี และครูที่มีประสบการณ์ ตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป มีความต้องการคุณสมบัติของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉีลา สุวรรณนิมิตร (2533 : 141) ที่พบว่า ครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่ำกว่า 10 ปี กับครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงาน ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภาว บุญรัตน์ (2535 : 112) ที่พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ ต่ำกว่า 5 ปี

ระหว่าง 5 - 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไปที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนการศึกษาพิเศษไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลัทธิต ศศปัญญา (2533 : 104) ที่พบว่า ครูอาจารย์ ที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี ระหว่าง 5 - 10 ปี และ 10 ปี ขึ้นไปต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพังงา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรปรีญา ดิตตะสิริ (2525 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะ และความสามารถของผู้บริหาร วิทยาลัยเกษตรกรรมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีเพียง 41 คน คิดเป็นร้อยละ 26.80 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ การปฏิบัติงานระหว่าง 5 - 10 ปี และ 10 ปี ขึ้นไป รวมกันเท่ากับ 112 คน คิดเป็นร้อยละ 73.20 ดังนั้น ระยะเวลาที่ทำงานและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดยะลา ยาวนาน พื้นที่จังหวัดยะลา เปรียบเสมือนภูมิลำเนา จึงสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี ประกอบกับได้สร้างหลักฐานอยู่ในพื้นที่จังหวัดยะลา ด้วย ซึ่งส่งผลให้ครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในพื้นที่เสี่ยงภัยไม่แตกต่างกัน

5. จากที่พบว่า ครูที่นับถือศาสนาต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในพื้นที่เสี่ยงภัย จังหวัดยะลา ไม่แตกต่างกันนั้น เป็นการค้นพบที่ขัดแย้งกับแนวคิดของ วินิจ มะลิสวารณ (2523 : 74-75) ที่กล่าวว่า ความตึงเครียด ระหว่างความสัมพันธ์ของชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม ทำให้ชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม เกิดความรู้สึกไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน และขัดแย้งกับผลการวิจัยของ นิโรธ งามสิน (2527 : 80-81) ที่พบว่า ครูที่นับถือศาสนาอิสลามต้องการให้ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมผู้นำที่ระดับสูงกว่า ครูที่นับถือศาสนาพุทธ แต่สอดคล้องกับที่ จรูญ มิลินทร์ และคณะ (2525 : 251) ได้ให้ความเห็นว่าศาสนาเป็นสิ่งค้าจุนโลก ด้วยศาสนาทุกศาสนามีคำสอนเหมือนกัน

คือ ให้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และสอดคล้องกับแนวความคิดของโมหันมัด อับดุลกอเดร์ (2530 : 127-128) ที่กล่าวว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีอาณาเขตกว้างขวาง มีกลุ่มชนวัฒนธรรมและศาสนาที่หลากหลาย ดังนั้น การสร้างความรับผิดชอบร่วมกันต่อประเทศชาตินั้นต้องให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน การประเมินผล การพัฒนาต่าง ๆ และส่งเสริมการรักษาวัฒนธรรมโดยเฉพาะด้านศาสนา เพื่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในความหลากหลาย จึงจะเป็นความมั่นคงที่ถาวร นอกจากนี้ยังได้รับความพอใจจากทุกกลุ่มชนของประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานศึกษาธิการเขตการศึกษา 2 (2533 : 18-19) ที่ได้กล่าวถึง นโยบายของ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เกี่ยวกับปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ตอนล่าง 5 จังหวัด (ยะลา ปัตตานี นราธิวาส สงขลา สตูล) คือ การเน้นย้ำนโยบายด้านสังคมจิตวิทยา เพื่อให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ถือเป็นแนวปฏิบัติ คือ สร้างความเข้าใจต่อกัน โดยขจัดความหวาดระแวงซึ่งกันและกันระหว่างฝ่ายต่าง ๆ โดยเฉพาะชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธ กับชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามให้หมดไป และในส่วนของข้าราชการนั้น จะต้องเป็นผู้ริเริ่มในการปรับทัศนคติดังกล่าว ให้ถือว่าความแตกต่างในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาษา ประเพณี วัฒนธรรม และศาสนาไม่ใช่อุปสรรคที่ทุกฝ่ายจะทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนา 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ขอให้ละเลย ส่วนที่ต่างกัน แต่แสวงหาความร่วมมือจากสิ่งที่เหมาะสมกัน เพราะทุกคนมีจุดยึดเหนี่ยวภายใต้องค์ประมุขเดียวกันและมีความเป็นไทยเหมือนกัน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัมภภท์ จุฑาท (2535 : 180) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีศาสนาต่างกัน มีการปฏิบัติปัญหาและวิธีการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน จากประเด็นดังกล่าวข้างต้นน่าจะส่งผลให้คนไทยพุทธและไทยมุสลิมยอมรับซึ่งกันและกัน หากมีข้อขัดแย้งก็ใช้วิธีการประนีประนอมประสานประโยชน์ ซึ่งเป็นจุดเด่นที่น่ายกย่องของสังคมไทย ดังนั้น ถึงแม้ว่าครูโรงเรียนประถมศึกษา ในพื้นที่เสี่ยงภัย จังหวัดยะลา จะมีครูที่นับถือศาสนา

พุทธมากกว่าครูที่นับถือศาสนาอิสลามก็ตาม แต่ความนึกคิดและความต้องการในเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย ไม่แตกต่างกัน ด้วยสาเหตุดังกล่าวน่าจะมีส่วนที่ทำให้ครูที่นับถือศาสนาพุทธและครูที่นับถือศาสนาอิสลามมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในพื้นที่เสี่ยงภัย ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอนที่แตกต่างกันด้านเพศ ประสบการณ์การปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดยะลา และศาสนา มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะย่อยที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในพื้นที่เสี่ยงภัย จังหวัดยะลา ด้านคุณธรรม ด้านความเป็นผู้นำ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านความรู้ความสามารถ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านส่วนตัวและครอบครัว และด้านบุคลิกภาพ ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถที่จะดำเนินการในการวางแผน ด้านการจัดการศึกษา เช่น การบรรจุและแต่งตั้ง และย้ายบุคลากรเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในพื้นที่เสี่ยงภัย จังหวัดยะลา ได้สะดวกและเหมาะสมยิ่งขึ้น

1.2 ผู้บริหารและผู้ที่จะเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในพื้นที่เสี่ยงภัย จังหวัดยะลา ควรจะได้สำรวจ ศึกษาและพัฒนาตนเองเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านคุณธรรม ด้านความเป็นผู้นำ และด้านการปฏิบัติงาน เพื่อที่จะได้สนองตรงตามความต้องการของครูในโรงเรียนประถมศึกษา ในพื้นที่เสี่ยงภัย จังหวัดยะลา ได้อย่างแท้จริง

1.3 ควรนำคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในพื้นที่เสี่ยงภัย ไปปลูกฝังให้กับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย เมื่อมีการประชุม อบรมสัมมนา เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่

เสียงภัย ได้พัฒนาตนเองจนเป็นที่พึงประสงค์ของครู

1.4 ควรกระตุ้นให้ผู้บริหารได้คำนึงถึงความสำคัญของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของการบริหารโรงเรียนที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งและเพื่อให้ ผู้บริหารโรงเรียนได้มีโอกาสพัฒนาคุณลักษณะของตนเองอย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสียงภัย จังหวัดยะลาเท่านั้น ดังนั้นเพื่อให้สามารถสรุปผลการวิจัยสู่ประชากรได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น จึงควรศึกษากับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสียงภัย ตามจังหวัดต่าง ๆ ที่อยู่แนวชายแดนไทย ลาว เขมร บัง

2.2 ควรศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสียงภัย ตามความคิดเห็นของ ผู้นำท้องถิ่น กรรมการศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของชุมชนนั้น โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์

2.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสียงภัย กับขวัญของข้าราชการครู เพื่อจะได้ทราบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในพื้นที่เสียงภัย มีผลกระทบต่อขวัญของครูอย่างไร

2.4 ควรศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในพื้นที่เสียงภัย

2.5 ควรศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสียงภัย โดยการใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เพื่อศึกษากลุ่มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ใหม่ เพราะอาจจะค้นพบคุณลักษณะด้านใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น

2.6 ควรศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสียงภัย โดยใช้เครื่องมือวิจัยประเภทอื่นที่ไม่ใช่แบบสอบถาม เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกตและบันทึก เป็นต้น